
Okul Öncesi Dönemde Müze ile Eğitim:

Öğretmenler Ne Biliyor? Ne Yapıyor?¹

Merve ÖZER², Aslı YILDIRIM POLAT³

Geliş Tarihi: 20.01.2019

Kabul Tarihi: 27.05.2019

Araştırma Makalesi

Öz

Müzeler, günümüzde eğitimin bir parçası haline gelen ve birinci elden deneyim sağlayan kurumlardır. Müzelerde nesnelere etkileşime giren birey, yaparak yaşayarak öğrenme sürecine katılmaktadır. Avrupa, ve Amerika'daki gelişmiş ülkelerde okul öncesi dönemden itibaren müzelerden yararlanılmaya başlanmaktadır. Bireylerin müze kültürünü küçük yaşlarda kazanabilmesi ve yetişkinlikte müze tüketicisi olabilmeleri için; bireyler müzeler ile okul öncesi dönemde tanıştırılmalıdır. Bunun için de okul öncesi dönemde müze eğitiminin önemini bilen ve müzelerden eğitim amaçlı yararlanabilen öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin müze ile eğitime ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koymaktır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim çalışmalarında, bireylerin bir olgu ile ilgili yaşadıkları deneyimlere odaklanılmaktadır. Olgubilim ile desenlenen araştırmanın katılımcıları amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile belirlenmiştir. Bu kapsamda Küçükçekmece ilçesinde, çalıştığı kurum farklı sosyoekonomik düzeyde bulunan ve bağımsız anaokulları, ilkokullarda görev yapan altı öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Araştırma verilerinin toplanmasında araştırmacı tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerin analizinde olgubilim yöntemine ilişkin analiz kullanılmıştır. Araştırma sonucunda okulun bulunduğu sosyoekonomik düzey fark etmeksizin araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin müzelerden gezi amaçlı yararlandıkları ortaya çıkmıştır. Okulu düşük sosyoekonomik bir çevrede bulunan öğretmenlerin müzelere ilişkin bilgi ve farkındalık düzeyinin daha az olduğu ve eğitimde müzelerden daha az yararlandıkları belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Müze, müze eğitimi, okul öncesi öğretmeni

---

¹ Bu çalışma "Okul Öncesi Dönemde Müze ile Eğitime İlişkin Uzmanların, Öğretmenlerin ve Ailelerin Görüşlerinin Değerlendirilmesi" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² İstanbul Kültür Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e- mail: merve.ozer@iku.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8474-1425

³ Anadolu Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, e- mail: ayildirim@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8535-3715

Education with The Museum in Pre-School Period: What Do The Teachers Know? What Does It Do?

Submitted by 20.01.2019

Accepted by 27.05.2019

Research Paper

Abstract

Museums are institutions that have become part of education today and provide first-hand experience. The individuals who interact with objects in museums participate in the learning process by living. In the developed countries in Europe and America, museums are being used from preschool period. In order for individuals to gain museum culture at a young age and to become a museum consumer in adulthood; individuals should be introduced in the preschool with museums. For this, there is a need for teachers who know the importance of museum education and benefit from museums for educational purposes in pre-school period. The aim of this study is to reveal the opinions and experiences of preschool teachers about education and museum. In this research, phenomenology is used. Case studies focus on the experiences of individuals related to a case. The participants of the research designed with phenomenology were determined by criterion sampling from purposeful sampling methods. In this context, the institution in Küçükçekmece was held with six teachers working in different kindergartens and elementary schools. The semi-structured interview form developed by the researcher was used to collect the data. In the analysis of the data, the phenomenology analysis was used. As a result of the research, it was revealed that all teachers who participated in the research benefited from the museums for sightseeing purposes, regardless of the socioeconomic level of the school's environment. It was determined that the teachers in the school with low socioeconomic environment had less knowledge and awareness about museums and they benefited less from the museums.

Keywords: Museum, museum education, preschool teacher

Giriş

Müze Nedir?

Müze, genel anlamı ile nesnelerin sergilendiği kurum olarak bilirse de günümüzde sadece bir sergi yeri olarak düşünülmemektedir. Sergilemenin ötesinde sunmuş oldukları nesnelere ve hands-on (yaparak) etkinlikler ile müzeler, öğrenmeyi zenginleştirmektedir (Çakır-İlhan, 2017). Günümüzde müzelerde yapılan hands on (yaparak) etkinliklerine, minds on (düşünerek) boyutu eklenerek öğrenme zenginleşmiş ve müzeler, toplumun yaşayan ve yaşatan kurumları haline gelmiştir (Özmen, 2018, s. 314).

Geçmişten bugüne gelindiğinde gelişen hedefler ve çağdaş anlayış doğrultusunda müzelerin çeşitli tanımları yapıldığı ve her tanımda farklı yönlerinin vurgulandığı görülmektedir. Atagök'e (1999, s.131) göre halkı eğitmeyi amaçlayan, kültürü aktaran, aile üyelerinin eğlenerek öğrenebileceği ve öğrenmekten zevk alabileceği eğitim kurumlarıdır. Buyrgan'a (2012, s.68) göre sanat, bilim, tarih, doğa gibi konularda geçmişin, bugünün ve geleceğin izlerini taşıyan yaparak yaşayarak öğrenmenin olduğu halka açık kurumlardır. Uluslararası alanyazında ise Allan (1963, s.5) müzeleri; koleksiyonların inceleme, etüt ve zevk almak amacıyla yerleştirildiği bina olarak ifade etmiştir. ICOM 1974 yılında yaptığı tanımda müzeyi sadece bir bina olarak görmeyerek eğitim işlevini vurgulamış ve müzeyi; toplumun ve bireyin gelişimini sağlayan, geçmişe tanıklık eden nesnelere toplayan, araştıran, koruyan ve eğitim amaçlı kullanan halka açık kar amacı gütmeyen kurum olarak tanımlamıştır (Tezcan-Akmehmet, 2013, s.132). Falk ve Dierking (2002, s.147) müzeleri bireylerin kültürel, estetik ve bilimsel konularda etkili öğrenme ortamı olarak tanımlarken, Leftwich ve Haywood (2016, s.162) müzeleri keşfetme ve merak etme duygusunu somutlaştıran yer olarak tanımlamıştır. Tüm bu tanımlar müzelerin eğitim işlevine vurguyu yapmakta ve müzelerin okul gibi birer eğitim kurumu olduklarını göstermektedir.

Okul öncesi dönemde müze ile eğitim

Günümüzde müzelerin eğitim işlevinin ön plana çıkması, müze ile eğitimin önemini arttırmıştır. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren müzeler, sadece belli bir kesime hitap eden yerler olmaktan çıkmış, eğitsel etkinlikleri ile topluma hizmet eden yerlere dönüşmüştür (Ayaokur, 2014, s.18). Eğitimde bu eğitsel etkinliklerin yapıldığı dönemlerden biri de okul öncesi dönemdir.

Okul öncesi dönem; gelişimin hızlı olduğu, çocuğun merak duygusunun yoğun olduğu, öğrenmeye açık bir dönemdir. Okul öncesi dönemde çocuğun gelişimini tüm yönleri ile destekleyebilecek sosyal ve fiziksel ortam oldukça önemlidir. Bu ortamlardan biri de müzelerdir. Müzeler, okul dışı öğrenme ortamları denince akla gelen ilk yerler arasındadır (Karamustafaoğlu vd., 2018, s. 40).

Müzeler sundukları koleksiyonlar ile çocuğun pek çok becerisinin gelişmesine fırsat vermektedir. Dilli ve Bapoğlu-Dümenci (2015) okul öncesi dönemdeki çocuklar ile müzede yaptıkları etkinlikler sonucunda nesli tükenmek gibi soyut bir kavramın çocuklar tarafından daha kolay anlaşıldığını ve çocukların çevre farkındalığının arttığını tespit etmişlerdir. Aktın (2017) okul öncesi dönemdeki çocuklar ile yaptığı çalışmada müze ziyaretlerinin çocuğa tarihsel empati becerisini geliştirdiğini, değişim, süreklilik gibi kavramları anlamalarına yardımcı olduğunu ifade etmiştir. Uludağ (2017) yaptığı çalışmada, okul dışı öğrenme ortamlarından biri olan müzelerin fen eğitiminde kullanılmasının, okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşmıştır. Karaca ve arkadaşları (2018) çocuklar ve anneleri ile müzede yaptığı çalışma sonucunda çocukların müze gezisinde mutlu ve heyecanlı olduklarını, geçmiş ve gelecek arasındaki bağlantıyı kurabildiklerini, etkili öğrendiklerini görmüştür. Ünal da (2012) müzede anne çocuk etkileşimini gözlemlediğinde çocuğun annesine müze kurallarını hatırlatarak kurallara uyma becerisinin geliştiğini belirtmiştir. Benzer şekilde, Nuzzaci (2006) müze ziyaretlerinin

çocukta davranış ve tutum değişikliği yarattığını, Henderson ve Atencio (2007), çocuğun öğrenme sürecini zenginleştirdiğini, McReiney ve Russick (2010), çocukların tarihsel mirası tanımayı ve korumayı öğrendiklerini, Kalessopoulou (2011) çocukların müzede eğlenerek öğrendiklerini, Kimble (2014) müze ziyaretlerinin çocuğa kültürel geçmişi hakkında bilgi verdiğini ifade etmiştir. Bunların yanı sıra, Yücel- Kurnaz'ın (2015) okul öncesi ve sınıf öğretmenleri ile yaptığı çalışmada da, öğretmenlerin müzelerin çocukların yaratıcılığını, empati duygusunu, sosyal ilişkilerini geliştirdiğini ifade ettikleri görülmüştür.

Müzelerin çocuğa sağladığı katkılardan biri de müzeye gitme alışkanlığı kazandırmasıdır. Bu alışkanlığın kazanıldığı okul öncesi dönemde müze ile tanışan çoğu çocuk, yetişkinlik hayatında bu alışkanlığını sürdürmektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1970'lerin sonunda yapılan bir araştırma, düzenli müze ziyaretçilerinin % 60'ının müzeye ilgilerinin çocuklukta aile ziyaretlerinden geldiğini ifade etmektedir. (Onur, 2012, s.378). Ayrıca bu müze ziyaretleri 5-8 yaş arasındaki çocuklar tarafından yapılmaktadır (Gurian, 2006). Bu sonuç, çocukların erken dönemdeki müze yaşantılarının önemine dikkat çekmektedir.

Çocuğun erken yaşlarda müze ile tanışmasında devam ettiği okul öncesi eğitim kurumu ve öğretmeni de kilit noktadır. Çocuğun öğretmeni müzelere ne kadar sık gezi düzenliyor ve müzelerden eğitim amaçlı yararlanıyorsa müze ile eğitimin çocuğa yararları o kadar fazla olacaktır. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2013) da alan gezileri kapsamında müze, atölye, park gibi yerlere gidilebileceği ifade edilmekte ve bu durum öğretmenlerin müzelerden eğitsel amaçlı yararlanmaya teşvik etmektedir. Bu yerlere yapılan alan gezileri, gezinin ötesinde çocuklar için günlük yaşam deneyimidir. Bu yaşam deneyimine çoğu gelişmiş ülke, küçük yaşlarda yer vermeye başlamakta ve müze aracılığı ile çocuğa eğitim vermektedir (Turanlı, 2012, s.21). Bu nedenle hem müzelerin eğitim amaçlı kullanılabilmesi

hem de müze ile eğitim bilincinin topluma kazandırılabilmesi için; eğitimde okul öncesi dönemden başlanarak müze ile eğitime gereken önem verilmelidir.

Bu noktadan yola çıkarak bu araştırmanın amacı okul öncesi öğretmenlerinin müze ile eğitime ilişkin görüş ve deneyimlerini ortaya koymaktır. Araştırma ile müzelerin eğitimdeki önemine dikkat çekilmek istenmiş ve okul öncesi öğretmenlerinin müzelerden nasıl yararlandıklarına odaklanılmıştır. Bu amaçtan yola çıkılarak şu sorulara yanıt aranmıştır:

1. Öğretmenlerin okul öncesi dönemdeki müze ile eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Öğretmenlere göre okul öncesi dönemde yapılacak olan müze ile eğitim neleri içermelidir?
  - a. Okul öncesinde müze ile eğitimin amaçları neler olmalıdır?
  - b. Okul öncesinde müze ile eğitimin içeriğinde neler yer almalıdır?
  - c. Okul öncesinde müze ile eğitimin öğrenme öğretme sürecinde neler olmalıdır?
  - d. Okul öncesinde müze ile eğitim nasıl değerlendirilmelidir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim kullanılmıştır. Olgubilim deseninde kişilerin; algılarına, deneyimlerine, olaylara bakış açılarına ve anlamlandırmalarına odaklanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.69). Temel amaç; bireylerin algı ve deneyimlerini betimlemektir. Bu nedenle olgubilim deseninde genelde şu iki soruya yanıt aranmaktadır: Bu olguya ilişkin algı/deneyimler nelerdir? Bu olguya ilişkin deneyimlerin meydana geldiği ortam ve koşullar nelerdir? (Creswell, 2013). Bu doğrultuda araştırma sürecinde üzerine odaklanılan olgu “okul öncesi dönemde müze ile eğitim”dir.

Çalışma Grubu

Olgubilim çalışmaları, olguya ilişkin deneyimleri sorgulayarak deneyimin özüne ulaşılmaya çalışmaktadır (Ersoy, 2017, s.85). Bu nedenle tecrübeleri yaşamış ya da yaşamakta olan kişiler araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunda İstanbul ilinin Küçükçekmece ilçesinde bağımsız anaokulu ve ilkokullara bağlı anasınıfında görev yapan öğretmenler bulunmaktadır. Olgubilim çalışmalarında deneyimler önemli olduğu için çalışma grubunun seçiminde genellikle amaçlı örnekleme stratejileri kullanılmaktadır (Baş ve Akturan, 2017, s.92). Bu araştırmada çalışma grubunun seçiminde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda müze deneyimi olan ve çalıştığı kurumun bulunduğu çevre açısından iki alt, iki orta ve iki üst sosyoekonomik düzeye sahip, farklı kurumlarda çalışan altı öğretmen ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Okulu farklı sosyoekonomik düzeyde bulunan öğretmenlerin, müze ile eğitime ilişkin görüş ve deneyimlerine odaklanılmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin görüşlerinden ifadelere yer verilirken; Ö1, Ö2 şeklinde kodlar kullanılarak etik ilkesine dikkat edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin sosyo demografik bilgileri Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Öğretmenlerin Sosyo Demografik Bilgileri

Öğretmen	Yaş	Öğrenim düzeyi	Deneyim süresi	Çalıştığı kurum	Çalıştığı yaş grubu	Okul gelir düzeyi	Öğretmenlerin bireysel ve çocuklarla olan müze deneyimleri
Ö1	26	Lisans	4 yıl	Bağımsız Anaokulu	5 yaş öğretmeni	Yüksek	Oyuncak Müzesi, Havacılık Müzesi, Panaroma 1453 Tarih Müzesi, Türk ve İslam Eserleri Müzesi, Gaziantep Zeugma Müzesi
Ö2	32	Yüksek Lisans	7 yıl	Bağımsız Anaokulu	3 yaş öğretmeni	Orta	Sirkeci PTT Müzesi, Havacılık Müzesi,

							İstanbul Modern Sanatlar Müzesi
Ö3	25	Lisans	4 yıl	Anasınıfı	48-66 ay	Düşük	Florya Atatürk Deniz Köşkü
Ö4	30	Lisans	9 yıl	Bağımsız Anaokulu	5 yaş öğretmeni	Yüksek	Rahmi Koç Müzesi, Paris Louvre Müzesi
Ö5	30	Önlisans	10 yıl	Bağımsız Anaokulu	3 yaş öğretmeni	Orta	Topkapı Sarayı, Miniaturk, Florya Atatürk Deniz Köşkü, Sabancı Müzesi, Pelit Çikolata Müzesi
Ö6	26	Önlisans	3 yıl	Anasınıfı	48-66 ay	Düşük	Dolmabahçe Sarayı, Miniaturk, Havacılık Müzesi

Veri Toplama Teknikleri

Nitel araştırma yöntemlerinde veri toplama sürecinde birçok teknikten yararlanılmaktadır. Gözlem, görüşme, doküman incelemesi veri toplama tekniklerinin başında gelmektedir. Olgubilim çalışmalarında başlıca veri toplama tekniği derinlemesine yapılan görüşmelerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.71). Görüşmeler ile katılımcının konu hakkındaki deneyimlerine, tutumlarına, niyetlerine, yorumlarına, zihinsel algıları gibi gözlenemeyen özelliklerine ulaşmayı amaçlamaktadır (Karataş, 2015, s.71). Bu nedenle öğretmenler ile ortalama süresi 35 dakika olan görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerde araştırmacı tarafından geliştirilen ve beş alan uzmanın görüşleri doğrultusunda şekillenen yarı yapılandırılmış görüşme soruları kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, konuşma boyunca farklı sorularla konunun genişlemesine, konu hakkında yeni başlıkların oluşmasına, yeni fikirlerin doğmasına yardım etmektedir (Merriam, 2015, s.88). Ayrıca öğretmenlerin okul öncesi dönemde müze ile eğitimde, okul öncesi eğitim programının hangi kazanım göstergeleri ile ilişki kurdukları araştırmacı tarafından hazırlanan *Kazanım Değerlendirme Formu* ile belirlenmiştir. Bu formda MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programında yer alan tüm gelişim alanlarının kazanım göstergeleri “Yer almamalı, gerektiğinde yer almalı, yer almalı” şeklinde üçlü likert ölçeği ile değerlendirilmiştir. Böylece öğretmenlerin okul öncesi dönem

için hazırlanacak bir müze ile eğitim programında hangi kazanım ve göstergeleri ele aldıkları görülmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmanın veri analizinde Moustakas'ın (1994, s.118-119) geliştirdiği, olgubilim analiz yönteminden yararlanılmıştır. Olgubilim çalışmalarında veriler analiz edilirken; odaklanılan olguyu tanımlamak, algıları anlamları ve deneyimleri ortaya çıkarmak amaçlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.72). Bu nedenle araştırmacı, öğretmenlerin müze ile eğitimi nasıl anlamlandığına ve okul öncesi dönemde müze ile eğitime ilişkilerin deneyimlerine odaklanmıştır. Bunun için öğretmenler ile yapılan görüşmeler, yazıya aktarılmış ve önemli ifadeler listelenerek gereksiz ifadeler elenmiştir. Birbiri ile ilişkili kodlar, araştırma problemi doğrultusunda belli temalar altında toplanmıştır. Alandaki iki uzmanın görüşleri de alınarak tema ve alt temalara son hali verilmiştir. Araştırma sonucunda 127 kod, 2 tema ve 18 alt tema ortaya çıkmıştır. Ayrıca nitel araştırmada görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir şekilde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.282). Bu araştırmada da katılımcıların görüşlerinin doğrudan alıntılarla desteklenmesi yoluna gidilerek geçerliğin artırılması amaçlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın veri analizi sonucunda öğretmenlerden 2 tema ve 18 alt tema elde edilmiştir. Müze ve eğitim teması altında müze ve eğitim ilişkisine, müze ile eğitimin çocuğa ve aileye sağladığı yararları ulaşılmıştır. Müze ile eğitim programının öğelerine ilişkin ise amaç, içerik, öğrenme öğretme süreci, ölçme değerlendirme temalarına ulaşılmıştır. Öğrenme

öğretme sürecinde ulaşılan alt temalar; çocuğun rolü, yaş, öğretmen rolleri, öğrenme ortamı, öğretim yöntem, teknik ve stratejiler, ziyaret öncesi, ziyaret sırası ve ziyaret sonrası yapılan etkinliklerdir. Ölçme ve değerlendirme sürecinde ulaşılan alt temalar ise; geleneksel ve alternatif ölçme değerlendirme yöntem, teknikleridir. Bu bulgular aşağıda sunulmuştur.

Müze ve Eğitim İlişkisine İlişkin Bulgular

Müze ve eğitim ilişkisi

Okul öncesi öğretmenleri, okul öncesi eğitim programı ve müze eğitimi arasındaki ilişkiyi dört farklı şekilde açıklamıştır. Bunlar; *esneklik (3), belirli gün ve haftalar dahilinde (3), eğitimin bir parçası (1), disiplinler arası alan (1)* olarak ifade edilmiştir.

Öğretmenlerin üçü, okul öncesi eğitim programının sağladığı esnekliğin müze ile eğitime kapı araladığını ifade etmiştir. Ö2, bu konuda şunu ifade etmiştir: “*Yeterli alan, imkan olduğu sürece buna yönelik müze olduğu sürece kesinlikle yapılabilir. Tüm kazanımlarımız, milli eğitimi kapsayan tüm kazanımlar orada da verilebilir*”. Bunun dışında öğretmenler, belirli gün ve haftalar dahilinde müzelerden daha çok yararlandıklarını belirtmiştir. Ö2, bu konuya ilişkin şu deneyimini aktarmıştır: “*Atatürk haftasıysa mesela o hafta Atatürk ile ilgili hikayeler, slaytlar sunuyoruz. Arkasından sanat çalışmaları, orada gittiğimiz zamanda ‘Atatürk’ün kullandığı kıyafetleri göreceğiz şimdi’ dediğimizde daha bir istekli, bilerek de gidiyorlar*”. Müze ile eğitimi, eğitimin bir parçası olarak gören Ö2 ise : “*Eğitimimizin bir parçası olması gerekiyor ama ne yazık ki çok fazla kullanıldığını düşünmüyorum*” diye belirtmiştir.

Müze ile eğitimin çocuğa sağladığı yararlar

Öğretmenler, müze ve eğitim ilişkisinin çocuğa çeşitli yararlar sağladığını ifade etmiştir. Bu yararların en başında kalıcı öğrenme (4) gelmektedir. Bunu *eğlenceli olma* (3), *yaparak yaşayarak öğrenme* (2), *somutlaştırma* (2) *merakını giderme* (2) ve *değerleri öğrenme* (1) izlemektedir. Kalıcı öğrenme alt temasına ilişkin düşüncesini Ö3 şöyle ifade etmiştir: “*Mesela, müzenin herhangi bir konusuyla ilgili ya da müze hangi konudaysa bir kere gidip gezip görmek çocuğun hayatında bir yaşantı oluşturuyor ve doğal olarak daha kalıcı oluyor*”. Kalıcı öğrenmenin dışında öğretmenler, müze ile eğitimin çocuk açısından eğlenceli olduğunu ifade etmiştir. Ö1, bu konudaki deneyimini şöyle aktarmıştır: “*... Mesela yakınımızda bir yere geldi, oyuncak müzesi gezici olarak. Bir Avm’ye (alışveriş merkezine) geldi. Oraya gittik mesela bu Avm bize çok yakın olduğu için. Biz de oradaki atölye çalışmalarına katıldık ve çok faydalı oldu bizim için. Çocuklar da çok eğlendi açıkçası*”. Müzelerin yaparak yaşayarak öğrenmeye fırsat verdiğini Ö5 şöyle açıklamıştır: “*...Çünkü dediğiniz gibi çocuk kendi bir şeyler çıkardığını yaparak yaşayarak gördüğünde daha farklı etkileri oluyor çocuk üzerinde*”. Merakını giderme alt temasında ise Ö1 deneyimini şöyle aktarmıştır: “*Mesela Havacılık Müzesi’ne gitmiştik. Uçak modelleri işte bu pilot kıyafetleri geçmişten, günümüze o kadar çok ilgilerini çekti ki. ‘Bunları mı giyinmişler, bunları nasıl yapıyorlar, nasıl, nasıl?’ Her şeyi soruyorlar*” .

Müze ile eğitimin aileye sağladığı yararlar#

Öğretmenlere göre, müze ile eğitimin ebeveyne sağladığı yarar *aileyi bilinçlendirme* (3) dir. Öğretmenler, ebeveynlerin müze ile eğitim konusunda yeterince bilinçli olmadığını vurgulamıştır. Bu konuda Ö2 şunu ifade etmiştir: “*Aman gidilmesin demek yerine, küçüktür*

ne anlar “demek yerine belki kendileri de talep edecek ama önemini bilmiyorlar. Yeterli görüyorlar okulda öğrenileni. Zaten çok küçük, bir sürü de şey öğreniyor onların gözünde”.

Okul Öncesi Dönemde Yapılacak Müze İle Eğitimin İçeriğine İlişkin Bulgular

Eğitimin amacına ilişkin bulgular

Öğretmenler müze ile eğitim programının amaçlarını çeşitli şekillerde ele almıştır. Bu amaçlar; sosyal-duygusal gelişime yönelik olarak; *kültürü tanıma (2)*, *kendini tanıma (2)*, *sosyalleşme (2)*, *müze kültürünü kazanma (2)*, *değerleri bilme (2)*, *mesleklere karşı farkındalık duyma (1)* ve *müzeyi sevme (1)* bilişsel gelişimine yönelik olarak; *kavramları edinme (1)* dil gelişimine yönelik olarak; *kendini ifade etme (2)* dir. Öğretmenlere göre kültürü tanıma, müze ile eğitim programının amaçları arasında yer almaktadır. Ö5 bu konudaki düşüncesini şöyle açıklamıştır:

Çocuklar kültürlerimizi görsün, neler olmuş, neler yaşanmış bunların bir kesitini görsün diye götürüp onlara oraları göstermeye çalışıyoruz ama tabi ki farklı alanlarda amaçlamalar yapılabilir. Bizim genel amacımız; çocukların kültürel varlıklarımızı öğrenip görmeleri ve bu konuda biraz daha bilinçlenmeleri.

Öğretmenlere göre, çocuklar müze ortamına girmeleri ile müze kültürünü kazanmaya başlamaktadır. Ö1 bu konuda şunu dile getirmiştir:

Biz öncelikle okul öncesi eğitimde çocuğun toplum içinde nasıl davranması gerektiğini anlatmaya çalışıyoruz, öğretmeye çalışıyoruz. Mesela bir müzede belli bir ses tonuyla, belli bir sıralamayla ve traftakileri rahatsız etmeden bu geziyi tamamlamaya çalışmanın önemini anlatmaya çalışıyorum.

Öğretmenlere göre, gidilen müzeye göre çocuklara *mesleklere ilişkin bir farkındalık* kazandırılabilir. Ö6 ise bu konudaki deneyimini şöyle aktarmıştır: “...*Orada uçakları gördüğü zaman, hemen başlıyorlar. Ben pilot olmak istiyorum, diyorlar. Uçak bakımı yapmak istiyorum diyorlar. O şekilde hem mesleğe de yönlendirebiliyoruz*”. Müze ile eğitim

programının amaçlarına ilişkin *müzei sevme*, alt temasında Ö4 şunu dile getirmiştir: “*Öncelikle bence sevdirmeli. Yani eğlenceli bir şey olması gerekiyor ki zaten*”.

Okul öncesi öğretmenleri tarafından doldurulan okul öncesi dönemde müze ile eğitim programında yer alabilecek kazanım değerlendirme formunda Ö1, okul öncesi eğitim programında yer alan tüm kazanım-göstergelerin müze ile eğitim programında yer alabileceğini ifade etmiştir. Formu dolduran diğer öğretmenler ise, okul öncesi eğitim programında yer alan psikomotor alan ve özbakım becerileri alanındaki kazanımlar dışında kalan tüm kazanım göstergelerin müze ile eğitim programında yer alabileceğini belirtmiştir. Bu durum yukarıda ifade edilen amaçlar ile de benzerlik göstermektedir.

Eğitimin İçeriğine Yönelik Bulgular

Öğretmenlerin, çocuklar için müze deneyimi planlarken *çocukların ilgi alanları* (5), *çocukların yaş ve gelişim düzeyleri* (4), *okul öncesi eğitim programı* (2) ve *müze koleksiyonu* (1) olmak üzere 4 boyuta dikkat ettikleri belirlenmiştir.

Çocukların ilgi alanları, öğretmenlerin müze eğitimi planlarken en çok dikkat ettiği boyutların başında gelmektedir. Ö4 arabaların çocukların ilgisini çektiğini ifade etmiş ve bu konuda şu deneyimini aktarmıştır: “*Ama arabalar mesela, onların çok ilgi duyduğu bir konu. Biz Rahmi Koç’a (Rahmi Koç Müzesi) gittiğimizde ben gözlemlemiştim. İlginç derecede sempati duyuyorlar ve sadece erkekte değil. Kızlar da öyle*”.

Öğretmenlerin, ziyaret edilecek müzeyi planlarken *çocukların yaş ve gelişim düzeylerini* de dikkate aldıkları görülmektedir. Bu konuda Ö6 şöyle demiştir: “*Çocukların yaşlarına göre yapılması gerekiyor. Küçük bir yaş grubuna tarihi anlattıysan, o çocuk hiçbir şekilde anlayamaz. Ama büyük yaşlarda tarihle ilgili bir müzeye giderse daha etkili olabilir*”.

Öğretmenlere göre müze ile eğitim programını şekillendiren bir diğer boyut müze koleksiyonudur. Ö2, bu konuda şunu ifade etmiştir: “Gidilen alana da bağlı. Ulaşım ile ilgili ise Havacılık Müzesi”.

Öğrenme öğretme sürecine ilişkin bulgular

Çocuğun rolü

Öğretmenler müze ile eğitim programında çocukların rolünü aktif olmak şeklinde açıklamışlardır. Ö1 bu durumu şöyle özetlemiştir: “Gördüğü ve yaptığı, uyguladığı şeyi çok iyi alıyor çocuk ve evde de gidip yapmaya çalışıyor”.

Çocuğun yaşı

Öğretmenlerin beşinin, 4-5 yaş çocuklarıyla yapılacak müze ile eğitiminin, 3 yaş çocuklarıyla yapılacak eğitimden daha yararlı olacağını düşündükleri belirlenmiştir. Ö1 bu konudaki düşüncesini şöyle belirtmiştir: “...Çünkü onlar çok daha dolu oluyor bu anlamda, çok daha fazla etkinlik yapmış oluyorlar bu yaşa gelene kadar. Üç yaş grubu için çok daha zor olabilir, müze gezisi gerçekten. Çünkü farkında olmuyor çocuk nerede olduğunun tam anlamıyla”. Diğer öğretmenlerden farklı olarak Ö2 ise, müze ile eğitimin küçük yaşlarda başlaması gerektiğini vurgulamıştır. Bu konudaki düşüncesini şöyle ifade etmiştir:

Başlanabilir. Kesinlikle ki onlar daha çok şey kazanır dediğim gibi. Temelde ne alması gerektiğini bildiği zaman, bir sonraki sene gittiğimiz yerlerde bilinçli olarak gelecek sizinle. Daha çok şey katarız. Ama ilk defa 5 yaşta görecekse, ilk adımı o yaşta atacağız. O zaman biraz geç kalınmış olur bence.

Öğretmenin rolü

Öğretmenlerin gerçekleştirdikleri müze gezilerinde *bilgi aktaran (6)*, *soru soran (5)*, *liderlik yapan (4)* ve *aktif rol alan (3)* gibi rolleri üstlendikleri belirlenmiştir. Buna göre öğretmenlerin çoğunluğu öğrenme öğretme sürecini bilgi aktarma ve soru sorma şeklinde gerçekleştirmektedir. Bilgi aktarma rolünü Ö4 şöyle ifade etmiştir: “...ve gidilecek gezi hakkında bilgi veriyoruz işte, ne olduğunu anlatıyoruz kısaca. Müzenin ne olduğunu, dilimiz döndüğünce anlatıyoruz”. Soru soran öğretmen rolünü gerçekleştiren Ö1 deneyimini şöyle aktarmıştır:

...Merak ettiğiniz bir şey var mı? Ya da mesela ben sık sık şunu da sorarım, ‘Göremeyen var mı, ya da beni duyamayan var mı? Beni herkes görüyor mu?’ ya da ‘Bu söylediğimi gerçekten hepiniz anladınız mı?’ gibi şeyler sorarım. Yani geri dönüt almaya çalışıyorum.

Aktif öğretmen rolünü, öğretmenlerin çoğu müze gezisi sonrasında gerçekleştirmektedir. Ö5 konuya ilişkin şu deneyimini aktarmıştır:

Atatürk Evi’ne gittiğimizde, biliyorsunuz ki sahil kısmında orası. Müzeyi gezdikten sonra, dışarıda kumsalda ‘Burada Atatürk yaşamış.’ Burada sohbet edilip kumsalda oyun oynayıp hem o ortamda, o ortamı paylaştıklarını düşündürüp öyle bir etkinlik yapıp, bir şeyler atıştırıp piknik tarzında geri geldiğimiz, yaptığımız etkinlikler var.

Eğitim ortamı

Öğretmenler, müze ile eğitim programında *geniş ve rahat alan (4)*, *nitelikli müze eğitimcisi (3)* ve *uygulama alanına (2)* ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir. Müzede geniş ve rahat alan ihtiyacını Ö5 şu şekilde ifade etmiştir: “...Gerçekten alanlar çok müsait değil. Size bir halı veriyorlar. O halı üzerinden yürümeniz gerekiyor en basiti. O çizginin dışına çıkmamanız, o objelere dokunmamanız, bunları yasakladıkları için çok fazla bir şey kullanılmıyor”. Ö6 ise müzelerdeki kalabalık ortamı vurgulamış ve şunu dile getirmiştir:

“Çünkü çok kalabalık bir ortam oluyor genelde diğer okullar da olduğu için. Birbirimizi kaybetme riski olabiliyor”. Ö4 ise müze- okul işbirliğinde sağlıklı bir iletişimin olmadığını şöyle belirtmiştir: “Bizim müze gezisi olduğu için onlar şey diyor: ‘Tamam, gelebilirler. Nasıl olsa gezip gidecekler.’ O eğitimi düşünmedikleri için, bize her türlü randevuyu veriyorlar. Sonra da yapamıyorlar eğitimi”. Öğretmenler, müzede nitelikli müze eğitimcisine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Ö4, müzeye ilişkin kendi bilgisinin de yetersiz olduğunu söyleyerek deneyimini şu şekilde ifade etmiştir: “Mesela biz gezdirirken ben de bilmiyorum. Ben de bilinçlenmek istiyorum ama sadece oradaki şeyleri okuyarak görüyorum. Ya da o sırada internetten araştırmamız gerekiyor. Bizi gezdirmesi gereken biri olması gerekiyor bence. Rehberimizin olması gerekiyor. Ama yok”. Öğretmenlerin müze ortamında bulunmasını istedikleri bir diğer nokta *uygulama alanının* olmasıdır. Ö5 bu konudaki düşüncesini şöyle ifade etmiştir: “Uygulamalı ortam daha fazla onların ilgisini çeker. Daha fazla aktif katılım sağlarlar ve daha fazla keyif alırlar”.

Öğretim yöntem, teknik ve stratejiler

Öğretmenler, müze ile eğitimde birçok öğretim yöntem, teknik ve stratejisinin kullanılabileceğini ifade etmişlerdir. Bunlar; öğretim yöntemi olarak; *anlatım (6), soru- cevap yöntemi (6), drama (4)*, öğretim tekniği olarak; *analoji (1), beyin fırtınası (1)*, öğretim stratejisi olarak; *oyun temelli öğrenme (1), akran destekli öğrenme (1) ve proje tabanlı öğrenme (1) dir*. Öğretmenlerin sıklıkla kullandığı yöntemlerin başında anlatım yöntemi gelmektedir. Ö1, anlatım yöntemini kullandığını şu deneyimiyle aktarmıştır:

Mesela ‘Hazerfen Ahmet Çelebi’nin kanatlarını gördün mü? Bak şu kuleye uçmuştu, bu kulenin adı Galata Kulesi.’ gibi. O bakıyor, bir kule görüyor. Belki sadece kanatları görüyor. O kadar şöyle bir baktı ama siz böyle söyledığınız zaman diyor ki: ‘Kanat takmış, adı

Ahmet'miş. Bu kuleye mi uçmuş? Evet.' Mesela sonra oradaki denizi fark ediyor, deniz hakkında konuşuyoruz falan gibi.

Beyin fırtınası, öğretmenlerin müze öncesinde kullandıkları öğretim tekniklerinden biridir. Ö1, beyin fırtınası tekniğini kullandığını şu şekilde ifade etmiştir: *“Bakın işte bu şekilde sergilenmiş. Bunlar var. ‘Sizce müze ne demek, siz hiç müzeye gittiniz mi?’ ya da ‘Orada nasıl davranmamız gerektiğini biliyor musunuz?’ şeklinde bir beyin fırtınası öncelikle”*. Öğretim stratejilerinden oyun temelli öğrenme, öğretmenler için temel strateji olarak görülmektedir. Ö5 bu konudaki düşüncesini şöyle açıklamıştır: *“Onun dışında oyun zaten bütün etkinliklerimizde var olan bir şey ve olmazsa olmazı zaten okul öncesinin. Çünkü oyun olmadan biz olamıyoruz, okul öncesi olamıyor”*. Ö4, müze öğrenme öğretme sürecinde proje tabanlı öğretim stratejisinin kullanabileceğini şu şekilde ifade etmiştir: *“O yüzden proje tabanlı çalışabiliriz. Kendi müzemizi yaratabiliriz. Mesela gezdikten sonra herkes kendinin gördüğü, beğendiği bir şeyi ortaya çıkartıp kendi müzemizi oluşturabiliriz”*.

Etkinlikler

Öğretmenler müze ile eğitim sürecinde birçok etkinlik çeşidinin uygulanabileceğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin ifade ettiği etkinlikler; *sanat etkinliği (6) drama etkinliği (5), Türkçe dil etkinliği (3), müzik etkinliği (2), oyun etkinliği (2), bütünleştirilmiş etkinlik (1), okuma- yazmaya hazırlık (1) ve fen- doğa etkinliği (1) dir. Sanat etkinliği, öğretmenlerin öğrenme öğretme sürecinde sıklıkla yaptığı etkinliklerin başında gelmektedir. Ö4, sanat etkinliğine ilişkin deneyimini şöyle ifade etmiştir: “...Ya da ilk resim son resim. Gitmeden önce yapılabiliyor bezen işte. Ne görmeyi hayal ediyorsunuz, ne olabilir sizce? Ondan sonra işte, geldiğinizde gördüklerinizi çizin diye. Onları karşılaştırıyorlar”*. Drama etkinliği, öğretmenlerin sık kullandığı bir diğer etkinliktir. Ö1, bu süreçte drama etkinliğini kullandığını şu deneyimiyle aktarmıştır: *“...Mesela bir kişi müze görevlisi oluyor, bir kişi kapıdaki biz*

geziyi bir bütün halinde inceliyoruz. Açıkçası önce hep beraber bir sandalyeleri dizip, oraya servisle gittiğimizi hayal ediyoruz, hep birlikte servise oturuyoruz”. Ö1, müze ile eğitimde etkinliklerin bütünleştirilmiş bir şekilde uygulanabileceğini “*Mesela sınıfa da geldiğimizde işte kumla, masalara kum koyduk, kemikler koyduk. Kemiklerin üstünü, kumlarla örttük. Mesela kaç ritim vurduktan sonra masalara o kumların dağılıp kemiklerin görünür hale geldiğini araştırıyoruz*” şeklinde ifade etmiştir. Aynı zamanda Ö1, fen ve doğa etkinliği olarak deneylerin kullanılabilirliğini şu şekilde açıklamıştır:

Deney, biz çok deney yapıyoruz mesela işte yani gün aşırı deney yapıyoruz ve artık hani yapılacak yeni bir deney bulmakta zorlandığım oluyor. Çok güzel öğreniyorlar çok. Mesela ben diyorum ki o yüzden bilim müzeleri ve çocuklar arkeolojik kazı müzelerini de çok seviyor.

- **Ziyaret öncesi etkinlikler**

Öğretmenler, müze ile eğitim öncesinde yaptıkları etkinlikleri benzer şekilde ele almışlardır. Bunlar; *çocuğu bilgilendirmek (6)*, *aileyi bilgilendirmek (3)*, *müzeye ön ziyaret yapmak (3)* ve *müzeyi bilgilendirmek (1)* tir. Öğretmenlerin müzeyi ziyaret etmeden önce sıklıkla yaptıkları etkinlik; *çocuğu bilgilendirmektir*. Ö6 bu konuda şunu ifade etmiştir: “*Çocuklara gideceğimiz müzeyi tanıtıyoruz. Ya resim yaptırıyoruz ya slaytlarla, videolarla, internetteki resimlerle gideceğimiz yeri anlatıyoruz onlara*”. *Aileyi bilgilendirmek*, müze öncesi öğretmenlerin yaptığı bir diğer etkinliktir. Ö2 müze öncesi ailelerden izin aldıklarını şöyle aktarmıştır: “*...Sonrasında işte izinler alınıyor. Dilekçeler eve gönderiliyor. Velilerden bir onay alınıyor*”. *Müzeye ön ziyaret yapmak*, çoğunlukla öğretmenlerin yapmadığı bir etkinliktir. Öğretmenlerin çoğu, müzeyi internet sayfasından incelediklerini ya da tavsiye üzerine gittiklerini ifade etmişlerdir. Ö2 bu konudaki deneyimini şöyle paylaşmıştır: “*Genelde öyle oluyor. İnternet sitesinden görülüyor, görüldüğü kadar oradaki fotoğraflardan. Gidip bir ön araştırma, ‘Şu kazanımı hedefliyoruz, amacımız şu, burada bunu hedefledik ama gerçekleştirilebilir miyiz?’ onu sorgulamıyoruz açıkçası*”. *Müzeyi*

bilgilendirmek ise, öğretmenlerin ziyaret öncesi yapmadığı bir diğer etkinliktir. Ö2, müzeye gitmeden önce müzeyi bilgilendirmenin gerekliliğini şu şekilde ifade etmiştir: “Öncesi çok önemli. Gidip belki o detaylar konuşulursa sıkıntı daha az yaşanabilir”.

- **Ziyaret sırasındaki etkinlikler**

Öğretmenler, müzeye gittiklerinde herhangi bir etkinlik yapmadıklarını, müzeyi gezerek ve çocuklara anlatım ya da soru-cevap şeklinde bilgi vererek geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, müzede etkinlik yapmama nedenleri arasında bu konudaki bilgi eksiklerini gündeme getirmişlerdir. Ö2 müzede etkinlik yapamamasının bu konuda bilgisinin olmadığından kaynaklandığını anlatmış ve deneyimini şöyle ifade etmiştir:

Açıkçası bu konuda çok iyi bir eğitimim yok. Yani bizim dönemimizde bu seçmeli ders olarak daha yeni başlamıştı. O zamanda eğitim verecek hocamız yoktu. Dolayısıyla çok fazla bilğim yok. Benim yaptığım orada gidip görselleri incelemek, çocuklara kısa bir anlatımda bulunmak.

- **Ziyaret sonrası etkinlikler**

Öğretmenler müze ziyareti sonrasında *resim çizdirme (6)* ve *sohbet etme (6)* etkinliğini sıklıkla yapmaktadırlar. Bunların dışında öğretmenler *sınıfa uzman çağırma (1)*, *müze oluşturma (1)* ve *okul gazetesi hazırlama (1)* etkinliklerinin yapılabileceklerini ifade etmişlerdir. Bu konuda Ö4: “*Biz resim yaptırıyoruz işte müzede gördüklerini, aklında kalanları işte neler yaptık, neler gördük onlarla ilgili resim çizmelerini istiyoruz. Sonra çizdikleri tabi bire bir aynısı olmadığı için, onlarla sohbet ediyoruz.*” şeklinde düşüncesini ifade etmiştir. *Sınıfa uzman çağırma etkinliği*, ise gidilen müzenin içeriğine göre uygulanabilecek bir diğer etkinliktir. Ö2, bu konuya ilişkin düşüncesini şöyle açıklamıştır: “*Eğer iletişim amaçlı çalıştıysak, postacı olabilir. Gelip gezdiğimiz yerleri bir de onun dilinden dinleyebiliriz. Uzman katılımıyla daha etkili olabilir yani. Hem tekrar etmiş oluruz hem değerlendirme yaparken çocuklar öğrendiği şeyleri paylaştığı zaman daha çok mutlu*

oluyorlar”’. Müze ziyareti sonrasında sınıfta bir müze oluşturma, yapılabilecek bir etkinliktir. Ö1 bu konudaki düşüncesini şöyle örneklendirmiştir: “...*Mesela bir müze yapılabilir. Mesela bununla deriz ki: ‘Siz, çok iyi birer ressamımsınız. Bir sanat müzesi açacağız.’ Bunun hazırlığı yapılır öncelikle*”’.

Ölçme ve Değerlendirme

Öğretmenler, ölçme değerlendirme sürecinde kullandıkları yöntem ve teknikleri benzer şekilde ele almışlardır. Bunlar; *resim çizdirme (6), sohbet etme (6), drama (2), soru cevap (2) ve gözlem yapma (2) dir.*

Resim çizdirme, ölçme değerlendirme sürecinde en çok kullanılan geleneksel yöntem ve tekniklerden biridir. Ö4’ün bu konudaki görüşü “*Biz resim yaptırıyoruz işte, müzede gördüklerini, aklında kalanları işte, neler yaptık, neler gördük onlarla ilgili resim çizmelerini istiyoruz.*” şeklinde dir.

Dramanın, ölçme değerlendirme sürecinde kullanılan geleneksel yöntem ve tekniklerin bir diğeri olduğu görülmektedir. Ö6 bu konudaki düşüncesini şöyle ifade etmiştir: “*Mesela gidip geldiğimiz zaman, onu drama şeklinde uygulamalar yapabiliyoruz*”’. Gözlem yapma ise öğretmenlerin kullandığı bir diğere ölçme değerlendirme yöntem ve tekniklerindedir. Ö6 süreçte gözlemi kullandığını şöyle aktarmıştır: “*Çocuğun oradaki atmosferine bakıyoruz. Keyif aldı mı, mutlu mu, birlikte arkadaşlarıyla gezerken, oraları incelerken neler yaptığına bakıyoruz*”’.

Öğretmenler ölçme ve değerlendirme sürecinde geleneksel yöntem ve tekniklerin yanı sıra alternatif yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesini belirtmiştir. Bunlar; *eğitici kartlar (1) ve eğitsel oyunlar (1) dir.* Ö2 bu konuya yönelik düşüncesini şöyle açıklamıştır: “*...Eğitici kartlar. Oyun kartları olabilir. Onlarla çalışabiliriz. Öncesinde gezip sonrasında gene ibarelerin bulunduğu, müzede gördüklerimizi pekiştirebileceğimiz kartlar hazırlanabilir*”’.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgulara göre, okul öncesi öğretmenleri müze ve eğitim ilişkisini açıklarken; *esneklik (3)*, *belirli gün ve haftalar dahilinde (3)*, *eğitimin bir parçası (1)* ve *disiplinler arası alan (1)* ifadelerini kullanmıştır. Öğretmenlerin çoğunun, müzeleri eğitimin bir parçası olarak görmelerine rağmen belirli gün ve haftalar gibi belli zamanlarda sınırlı olarak kullandıkları belirlenmiştir. Dilli de (2017) yaptığı çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin müzelerin informal öğrenmedeki yeri ve önemini bilmelerine rağmen müze gezisi hakkında yeterli bilgi ve deneyime sahip olmamaları nedeniyle eğitimde yer vermedikleri sonucuna ulaşmıştır. Yücel- Kurnaz'ın (2015) sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada özel ve devlet okulları, müze ziyaretlerine bir eğitim-öğretim yılında oldukça az yer vermektedir. Baykan (2007) ise yaptığı çalışmada müze ziyareti ile müze eğitimi arasındaki farkın öğretmenlerin bir kısmı tarafından bilinmediği belirtmiştir. Bu durum görüşmeye katılan öğretmenlerde de görülmüştür. Öğretmenler müzeleri etkinlik yapılacak bir kurum yerine sadece gezilecek bir yer olarak görmektedir. Bu durum onların müze ile eğitimden çok, müze ziyareti yaptığını işaret etmektedir. Demirci (2009) yaptığı çalışmada sınıf öğretmenlerinin yarıdan fazlası kendilerini müze eğitimi konusunda yetersiz olduklarını ifade etmiştir. Benzer sonuç araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinde de bulunmaktadır. Sosyoekonomik düzeyi düşük çevrede çalışan öğretmenlerin eğitim düzeyleri ve deneyim süreleri dikkate alındığında bilgi ve farkındalık düzeylerinin diğer öğretmenlere göre daha az olduğu görülmüştür. Özellikle öğretmen sosyoekonomik düzeyi düşük bir çevrede bulunan okulda çalışıyorsa, eğitim öğretim yılı boyunca sınırlı sayıda müzeyi ziyaret etmektedir. Alanyazın incelendiğinde Güleç ve Alkış'ın (2003) yaptıkları çalışmada okulu alt sosyoekonomik düzeyde bulunan öğretmenlerin müzeleri maddi yetersizliklerden dolayı ziyaret edemedikleri, okulu üst sosyoekonomik düzeyde bulunan öğretmenlerin ise müzeleri daha sık ziyaret ettikleri ve bunu okuldaki eğitim

programına paralel gerçekleştirdikleri görülmüştür. Bu durum, müze ziyaretlerinde okulun bulunduğu sosyoekonomik düzeyin etkili olduğunu ve müze giriş ücretlerinin müze ziyaretlerinde belirleyici olduğunu göstermektedir. Alanyazın incelendiğinde müze giriş ücretlerinin pahalılığından dolayı gezi düzenlenmeyen öğretmenler bulunmaktadır (Akman vd., 2015; Bozdoğan ve Yalçın, 2009; Demirci, 2009; Kısa, 2016; Türkmen, 2015) . Bunun aksine Amerika’da yapılan müze ziyaretlerinin alışveriş, spor gibi etkinliklerin yanında popüler etkinlikler arasında olduğu görülmektedir (Falk ve Dierking, 2002). Bu durum, yurt dışında müze kültürünün yaygın olduğunu gösterirken Türkiye’de bu kültürün yeterince olmadığını göstermektedir. Bu nedenle her sosyoekonomik düzeyden bireylerin müzeye gelebilmesi için, müzelerin giriş ücretlerini yeniden gözden geçirmeleri ve müze kültürünün toplumda yerleşmesi gerekmektedir.

Okul öncesi öğretmenleri, müze ile eğitim programının amaçlarını okul öncesi eğitim programının kazanım göstergeleri ile benzer şekilde ifade etmiştir. Bu sonuç, öğretmenler tarafından doldurulan ve öğretmenlerin okul öncesi eğitim programı ile müze ile eğitim programının benzerliğini gösteren kazanım değerlendirme formlarında görülmüştür. Bu anlamda okul öncesi eğitim programının bu dönemde yapılacak müze ile eğitim programına fırsat tanıdığı söylenebilir. Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde müze eğitiminin amaçları arasında; çocukta kültürel varlıkları tanıma, koruma bilincini oluşturmak, farklı kültürlere saygı duymasını sağlamak, hayal güçlerini kullanarak yaratıcılığını geliştirmek, sorgulama becerisini geliştirmek, estetik bakış açısını kazandırmak, geçmiş, bugün ve gelecek arasında bağ kurmasını sağlamak bulunmaktadır (Bayraktaroğlu, 2012; Demirci, 2009; Ekmekci, 2015; Erdoğan, 2014; Tan, 2009). Buradan yola çıkarak öğretmenlerin görüşleri ile çalışmaların birbirini desteklediği söylenebilir

Okul öncesi öğretmenleri, müze ile eğitimin öğrenme öğretme sürecinde sıklıkla soru sorma ve bilgi aktarma rollerini gerçekleştirmektedir. Öğretmenlerin soru sorma ve bilgi

aktarma rollerini sıklıkla gerçekleştirmeleri, çocukların süreçte aktif olmalarını olumsuz etkilemektedir. Alanyazına bakıldığında okul öncesi dönem çocuklarının müze eğitimi sürecinde aktif oldukları çalışmalar bulunmaktadır. Karakaş ve Eğitimci'nin (2017) yaptıkları çalışmada çocuklar için düzenlenen atölyelerde mesleklere ilişkin doğaçlamalar, sanat etkinlikleri, müzik etkinlikleri yapılmıştır. Benzer şekilde Filiz (2010) 6. sınıf öğrencileri yaptığı çalışmada, öğrenciler öykü yazmak, nesneye dokunmak, drama yapmak gibi öğrencilerin aktif oldukları ve bilgilerini kullandıkları çalışmaları ilgi çekici olarak nitelendirmiştir. Bu durum eğitimin her kademesinde öğrencinin aktif olmasının öğrenmeyi olumlu etkilediğini göstermektedir. Süreçte çocukların aktif olması, öğretmenlerin de bireysel öğrenmelerine katkı sağlamaktadır. 2011 yılında gerçekleşen Çocuk Dostu Ankara projesinde müze eğitimcileri ve okul öncesi öğretmenleri yaş gruplarına uygun etkinlik planlamış ve etkinlikleri sürece aktif katılarak uygulamıştır. Uzmanlar sürece aktif olarak katılmalarından heyecan duyduklarını ve motive olduklarını ifade etmiştir (Karadeniz vd., 2017, s.42). Bu nedenle öğretmenler, çocukların aktif olacakları etkinlikler planlayarak kendilerinin de süreçte aktif olmalarını sağlamalıdır. Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerden özellikle müze ile eğitime ilişkin bilgi ve deneyimi az olan öğretmenler, müzede nasıl etkinlik yapacakları bilememektedir. Bu sonuç, alanyazındaki diğer çalışmalar ile de desteklenmektedir (Buyurgan ve Mercin, 2010; Egüz ve Kesten, 2012; Erdoğan, 2014; Özsoy vd., 2017). Yurt dışında yapılan çalışmalarda ise okul öncesi dönemde öğretmenlerin müzelerden eğitsel olarak yararlandıkları çalışmaların daha fazla sayıda olduğu görülmektedir (Carr vd., 2012; Leftwich ve Haywood, 2016; Pisticelli ve Anderson, 2001; Tuuling vd., 2018; Wong ve Pisticelli, 2019).

Okul öncesi öğretmenleri müzelerin kendilerine geniş bir alan, uygulama alanı ve nitelikli bir müze eğitimcisi sunmalarını beklemektedir. Alanyazın incelendiğinde Akman ve arkadaşlarının (2015) müze eğitimi sürecinde karşılaşılan sorunları; çocukların hareketli

olması nedeniyle grubu kontrol etmede güçlük çekmeleri, müzede yer alan personelin ilgisizliği ve fiziksel ortamın çocuğa uygun olmaması şeklinde belirttikleri görülmektedir. Bu sonuç, öğrenme ortamının sahip olması gereken niteliklerine dikkat çekmektedir. Benzer şekilde Filiz (2010) yaptığı çalışmada müzede etkinliklerin yapılabileceği, çocukların rahat hareket edebileceği alanın olmadığını ifade etmiştir. Müzelerde eğitim atölyelerinin bulunması müze eğitimi için bir ön koşul oluşturmaktadır.

Müzelerde eğitim atölyelerinin olması kadar, nitelikli müze eğitimcilerinin olması gerektiği de bir gerçektir. Müze eğitimcisi müzeye gelen her yaştan ziyaretçinin öğrenme stiline uygun aktiviteler geliştirebilmeli ve ziyaretçinin tekrar müzeye gelmesini sağlayabilmelidir (Bingmann vd., 2009; Karadeniz vd., 2017; Süzen, 2005). Ancak alanyazın incelendiğinde müze eğitimcisinin çocuk pedagojisinden anlamadığını, ziyaretçilere ilgisiz davrandığını ve müze eğitimi konusunda yeterince bilgili olmadığını ifade eden çalışmalar bulunmaktadır (Demirci, 2009; Süzen, 2005; Usbaş, 2010). Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri de müze eğitimcilerinin okul öncesi dönemdeki çocukların yaş ve gelişim düzeyine uygun anlatım yapmakta zorlandığını ifade ederek alanyazını desteklemiştir.

Müze ile eğitimde bir diğer kilit nokta; müze ve okul arasında kurulması gereken işbirliğidir. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri, müze ve okul işbirliğinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi gerektiğinin farkındadır. Ancak müzelerdeki kalabalık gruplardan şikayet etmektedirler. Bu durumun nedenleri arasında müze ve okul arasındaki iletişimin sağlıklı olmaması da bulunmaktadır. Okulların aynı anda müzeleri ziyaret ediyor olmaları eğitimin kalitesini düşürdüğünden müzelerin iyi bir randevu sistemi içerisinde gezileri planlamaları gerekmektedir (Bozdoğan, 2007; Hooper-Greenhill, 1999). Müze ziyareti yapacak öğretmenin müzedeki personel ile iletişime geçmesi, randevu alması, müzede kalabalık bir ortamın olmasını engelleyecektir. Öğretmen müzeden randevu alırken geziye kaç çocuk ile katılacağını, çocukların fiziksel özelliklerini, müzede hangi eğitsel etkinlikten

yararlanmak istediğini belirtmelidir. Eğer öğretmen, müze eğitimcisi ile birebir iletişime geçerse sürecin daha verimli geçmesini sağlayabilir (Hooper-Greenhill, 1999, s.115). Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerin çoğu, sosyoekonomik düzey fark etmeksizin çocuklarla birlikte müze ziyareti yapılmadan önce ön ziyaret gerçekleştirme eğiliminde değildir. Oysaki öğretmen mutlaka müzeyi önceden görmeli, tuvalet, yemek gibi gereksinimlerin nerede karşılanacağını düşünmelidir (Buyurgan, 2017, s. 325).

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri, müze ile eğitimin öğrenme öğretme sürecinde anlatım ve soru cevap yöntemini sıklıkla kullanmaktadır. Drama yöntemi, oyun temelli öğrenme, proje tabanlı öğrenme gibi farklı yöntem ve tekniklerin kullanılacağını ifade etseler de bunları uygulamadıklarını ifade etmişlerdir. Yücel-Kurnaz'ın (2015) sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri ile yaptığı çalışmada öğretmenler, müze ziyaretlerinde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanarak sürecin daha eğlenceli hale gelebileceğini ve katılımın artacağını ifade etmiştir. Alanyazına bakıldığında dramanın müze eğitimi çalışmalarında sık kullanılan yöntem olduğu görülmektedir (Bal-İncebacak, 2015; Çakır-İlhan vd, 2012; Karakaş ve Eğitimci, 2017; Karamustafaoğlu vd, 2018; Özbek, 2017). Ancak öğretmenler müzede etkinlik yapmak yerine müzenin her yerini gezme eğiliminde olmaktadır. Bülbül'ün (2017) belirttiği gibi müze eğitiminde müzedeki tüm sergileri gezmek yerine içinden seçilen bir veya birkaç nesneye derinlemesine odaklanılmalıdır. Ancak Aktekin (2008) yaptığı çalışmada öğretmenlerin 10 dakika içerisinde müzenin tamamını gezdiklerini belirtmiştir. Bu sorunun temelinde öğretmenlerin günlük yaşantılarında müzelere yer vermemeleri, müzelerin eğitim işlevini ikinci plana atmaları ya da kendilerini müze eğitimcisi olarak görmemeleri bulunabilir. Bu tespit, araştırmaya katılan Ö5'in “*Sonra da yapamıyorlar eğitimi*” şeklindeki ifadesinden de anlaşılabilir. Öğretmenlerin kendilerini müze eğitimcisi olarak görmemeleri, müze eğitiminin önündeki büyük bir engel olarak düşünülmelidir.

Müze ile eğitimde öğrenme öğretme süreci kadar ölçme ve değerlendirme süreci de önemlidir. Araştırmaya katılan öğretmenler müze ile eğitimin ölçme değerlendirme sürecinde resim, sohbet gibi geleneksel yöntem ve teknikleri kullanmaktadır. Alternatif ölçme değerlendirme yöntem ve teknikler konusunda sosyoekonomik düzey fark etmeksizin öğretmenlerin bilgisinin çok fazla olmadığı görülmüştür. Benzer şekilde okul öncesi dönem çocukları ile yapılan çalışmalarda müze sonrasında resim ve sohbetin ağırlıkla kullanıldığı görülmektedir (Akman vd., 2015; Bozdoğan ve Yalçın, 2009; Dağal ve Bayındır, 2016; Dilli vd., 2018; Özyılmaz-Akamca ve Yıldırım, 2017). Ancak Doğan (2017) yaptığı çalışmada öz değerlendirme, akran değerlendirmesi, kontrol listesi gibi alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerinin müze eğitiminde kullanılabileceğini dile getirmiştir. Karakaş ve Eğitmen de (2017) yaptıkları çalışmada değerlendirme sürecinde çocukların süreçte meslekler ile ilgili yaptıkları ürünlerden kendi sergilerini oluşturmalarını ve bilgi kartlarını hazırlamalarını sağlayarak alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerine, süreç odaklı değerlendirmeye dikkat çekmişlerdir.

Araştırma sonucunda okul öncesi öğretmenleri için şunlar önerilebilir:

- Okul öncesi öğretmenleri müze eğitiminden nitelikli bir şekilde yararlanabilmeleri için lisans eğitimlerinde müze eğitimi dersi almaları sağlanabilir.
- Okul öncesi öğretmenlerinin müzelerden eğitim amaçlı nasıl yararlanacaklarına dair hizmet içi eğitimler düzenlenebilir.
- Okul öncesi öğretmenleri ile müzede çalışan personeller arasında daha sağlıklı bir iletişimin olması için müzelerde müze okul işbirliği birimleri kurulabilir.
- Öğretmenlerin müzede etkinlik gerçekleştirmelerine kolaylık sağlayacak okul öncesi eğitim programına paralel bir müze etkinlik kitabı hazırlanabilir.

- Müzeler yaparak yaşayarak öğrenen okul öncesi dönem çocukları için eğitim atölyeleri ve etkileşimli sergiler hazırlayabilir.
- Müzeler ve Milli Eğitim Bakanlığı işbirliği ile okul öncesi eğitim kurumlarının müze girişleri için daha uygun fiyatlı ücretlendirmeler yapılması böylece her sosyoekonomik düzeyden gelen çocukların müzelerden faydalanması sağlanabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Eğitim Bilim Ağı (EBA) içeriklerine müze ile eğitim ile ilgili film, belgesel gibi görsel araçlar eklenebilir.
- Araştırmanın Küçükçekmece ilçesinde görev yapan altı öğretmen ile yürütülmesi bir sınırlılıktır. Diğer araştırmacılara farklı il ve ilçelerde ve daha çok sayıda öğretmen ile çalışmanın yürütülmesi önerilebilir. #

#

Kaynakça

- Akman, B., Altınkaynak, Ş., Kara, G. ve Gül, Ş. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin müze eğitimine ilişkin görüşleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(1), 97-115.
- Aktekin, S. (2008). Müze uzmanlarının okulların eğitim amaçlı müze ziyaretlerine ilişkin görüşleri. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 103-111.
- Aktın, K. (2017). Okul öncesi dönemde müze eğitimi ile çocukların tarihsel düşünme becerilerinin geliştirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 465-48.
- Allan, A. D. (1963). *Müzelerin teşkilatlanması pratik öğütler*. UNESCO, ICOM Türkiye Millî Komitesi Yayınları.
- Atagök, T. (1999). Çağdaş müzeciliğin anlamı; müze ve ilişkileri. T. Atagök (Ed.), *Yeniden Müzeciliği Düşünmek* içinde (s.131-142). İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Basım-Yayın Merkezi.

- Ayaokur, A. (2014). *Müzelerde bilgi yönetimi: Sadberk Hanım Müzesi örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Bal-İncebacak, B. (2015). Müzede drama: Heykel ve imgelem kavramı. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(2), 306- 318.
- Baş, T. ve Akturan, U. (2017). *Sosyal bilimlerde bilgisayar destekli nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Baykan, Z. Ö. (2007). *2005 ve 2006 ilköğretim programlarının müze eğitimi açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi.
- Bayraktaroğlu, S. (2012). Vakıf müzelerinde çocuklara yönelik çalışmalar. İ. San (Ed.), *Çocuk müzeleri ve yaratıcı drama* içinde (s.104-110). Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Bingmann, M., Grove, T. and Johnson, A. (2009). Families and more. A. Johnson, K. Huber, N. Cutler, M. Bingmann and T. Grove (Ed.), *The museums educator's manual* içinde (s. 75-86). United Kingdom: Altamira Press.
- Bozdoğan, A. E. (2007). *Bilim ve teknoloji müzelerinin fen öğretimindeki yeri ve önemi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Bozdoğan, A. E. ve Yalçın, N. (2009). Ankara'daki bilim ve teknoloji müzelerinin eğitim amaçlı kullanım düzeyleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 182, 232- 248.
- Buyurgan, S. ve Mercin L. (2010). *Görsel Sanatlar eğitiminde müze eğitimi ve Uygulamaları*. V. Özsoy (Ed), Ankara: Görsel Sanatlar Eğitimi Derneği Yayınları.
- Buyurgan, S. ve Buyurgan, U. (2012). Müzede eğitim. *Sanat eğitimi ve öğretimi* içinde (s. 68-126). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Buyurgan, S. (2017). Verimli bir müze gezisi nasıl gerçekleştirebiliriz?. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 317- 343.
- Bülbül, H. (2017). Müze ile eğitimde bir seçenek olarak “Second Life” müzeleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 167- 180.

- Carr, M., Clarkin-Phillips, J., Beer, A., Thomas, R., and Waitai, M. (2012). Young children developing meaning making practices in a museum: The role of boundary objects. *Museum Management and Curatorship*, 27(1), 53-66.
- Creswell, J. (2013) . *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches. (3rd ed.)*. Washington DC: Sage.
- Çakır-İlhan, A. (2012). Yaratıcılık eğitimi bağlamında çocuk müzeleri. İ. San (Ed.), *Yaratıcılık eğitimi bağlamında çocuk müzeleri içinde* (s.20-42). Ankara: Naturel Yayınları.
- Dağal, A. B. ve Bayındır, D. (2016). Okul öncesi dönem çocuklarla yapılan müze gezilerinin çocukların müzelere karşı olumlu duygu ve bilgi düzeylerine etkisi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(6), 264-281.
- Demirci, M. T. (2009). *Kültürel öğelerin öğretiminde müze gezilerinin önemi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Dilli, R. ve Dümenci-Bapoğlu, S. (2015). Okul öncesi dönem çocuklarına Anadolu'da yaşamış nesli tükenmiş hayvanların öğretilmesinde müze eğitiminin etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 40(181), 217-230.
- Dilli, R. (2017). Öğretmenlerin müzelerin öğrenme ortamı olarak kullanımına ilişkin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, s. 214, 303- 316.
- Dilli, R., Dümenci-Bapoğlu S. ve Kesebir- Turgut, G. (2018). Müzede çevre eğitimi kapsamında okulöncesi dönemi çocuklarına yenilenebilir enerji kaynaklarının anlatılması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(66), 421-432.
- Doğan, C. D. (2017). Müzelerin eğitim ortamı olarak kullanılması: ölçme ve değerlendirme uygulamaları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(60), 234-248.

- Egüz, Ş. ve Kesten, A. (2012). Sosyal Bilgiler dersinde müze ile eğitimin öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi: Samsun ili örneği. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(1), 81-103.
- Ekmekci, S. (2015). *Tarih öğretmenlerinin müze ziyaretleri hakkındaki görüşleri: Trabzon örneği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Erdoğan, N. (2014). *Mardin müzesi müze eğitimi etkinlikleri*. Ankara: Haber Yayıncılık.
- Ersoy, F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Ed.), *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (s.82-138). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Falk, J. and Dierking, L. (2002). *Learning from museums visitor experiences and the making of meaning*. Itamira: Walnut, CA.
- Filiz, N. (2010). *Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımı* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Gurian, E. H. (2006). *Thoughts from civilizing the museum*. Museums and Young People.
- Güleç S. ve Alkış, S. (2003). Sosyal Bilgiler öğretiminde müze gezilerinin iletişimsel boyutu. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 63-78.
- Henderson, Z. T. and Atencio, J. D. (2007). Integration of play, learning, and experience: What museums afford young visitors. *Early Childhood Education Journal*, 35, 245-251.
- Hooper-Grenhill, E. (1999). *Müze ve Galeri Eğitimi*. (Çev: M. Öрге Evren ve E. Gül Kapçı). Ankara: AÜ Çocuk Kültürü ve Uygulama Merkezi Yayınları.
- Kalassopoulou, D. (2011). *Let's play in the museum: Museum exhibits that support children's play*. 6th July 2011, IPA 18th World Conference.
- Karaca, N. H., Şenol, F. B., Akyol, T., ve Can-Yaşar, M. (2018). Anasınıfına devam eden çocuklar için bir müze gezisi örneği. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 2(2), 13-25.

- Karadeniz, C., Okvuran, A., Artar, M. ve akır-İlhan, A. (2017). Müze eğitiminde dönüşümler: Kocaeli Müzesinde eğitimcilerin eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 37-59.
- Karakaş, D. Y. ve Eğitimci, A. (2017). Bursa Kent Müzesi'nde 6 yaş çocukları ile Bursa'nın kaybolan mesleklerinin yaratıcı drama yöntemi ile işlenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, 12(2), 63-76.
- Karamustafaoğlu, S., Ayvalı, L. ve Ocak, Y. (2018). Okul öncesi eğitimde informal ortamlara yönelik öğretmenlerin görüşleri. *İnformel Ortamlarda Araştırmalar Dergisi*, 3(2), 38-65.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1),71.
- Kısa, Y. ve Gazel, A. A., (2016). Sosyal Bilgiler öğretiminde müze kullanımına ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *International Journal of Field Education*, 2(1), 51- 83.
- Kimble, G. (2014). Children learning about biodiversity at an environment centre, a museum and at live animal shows. *Studies in Educational Evaluation*, 41, 48–57.
- Leftwich, M. and Haywood, C. (2016). The littlest historians: Early years programming in history museums. *Journal of Museum Education*, 41(3), 152- 164.
- McRainey, L. and Russick, J. (2010). *Connecting kids to history with museum exhibitions*. United States America: Lef Coast Press.
- Moustakas, C. E. (1994). *Phenomenological research methods*. Thousand Oaks, CA, US: Sage Publications.
- Nuzzaci, A. (2006). *General education and museum education: Between singularity and plurality*. Revista.

- Özbek, G., Akyol, A. ve Köksal- Akyol, A. (2017). Ankara'daki müzelerin eğitim işlevleri açısından incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 137-153.
- Özsoy, V., Dilli, R., Karakaya, Ü., Bıyıklı, N. ve Çalık, Ş. (2017). Doğal tarihi kültürel mekanlar ile bilim merkezlerinin yaygın öğrenme ortamı olarak kullanılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 214, 477-488.
- Özmen, S. S. (2018). Müze eğitiminin gelişimi. *Humanitas Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 301-324.
- Özyılmaz-Akamca, G. ve Yıldırım, G. (2017). Erken çocukluk döneminde alternatif bir yöntem: müze eğitimi I, *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Kongresi*, İstanbul: Haliç Kongre Merkezi.
- Piscitelli, B., and D. Anderson. (2001). "Young children's perspectives of museum settings and experiences." *Museum Management and Curatorship*, 19(3), 269–282.
- Süzen, H. N. (2005). *İlköğretim okullarında görevli yöneticilerin ve resim iş öğretmenlerinin müze ve sanat galerilerinin görsel sanatlar (resim- iş) amaçlı kullanılmasına ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Tan, Z. (2009). *İlköğretim birinci kademe görsel sanatlar eğitimi müze bilinci öğrenme alanında materyal kullanımının etkisi ve uygulanması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi.
- Tezcan-Akmehmet, K. (2013). Müzeler ve eğitim. E. Altınsapan ve N. Küçükhasaköylü (Ed.), *Müzecilik ve sergileme* içinde (s.128-154). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Tezcan-Akmehmet, K. (2014). Eğitim ve müzeler. R. Yağcı ve S. Gündüz- Kuskü (Ed.), *Müzeler, oyunlar, oyuncaklar ve çocuklar* içinde (s.155-161). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları.

- Tezcan-Akmehmet, K. (2017). İlkokul ve ortaokul görsel sanatlar dersi öğretim programında sanat tarihi öğretimi ile müze eğitimi ilişkisinin incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 247, 181- 207.
- Tuuling, L., Oun, T. and Ugaste, A. (2018). Teacher's options on utilizing outdoor learning preschools of Estonia. *Journal of Adventure Education and Outdoor Learning*, 1-13.
- Türkmen, H. (2015). İlkokul öğretmenlerin sınıf dışı ortamlardaki fen öğretimine bakış açıları. *Journal of European Education*, 5(2), 47-55.
- Uludağ, G. (2017). *Okul dışı öğrenme ortamlarının fen eğitiminde kullanılmasının okul öncesi dönemdeki çocukların bilimsel süreç becerilerine etkisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Usbaş, H. (2010). *Okul öncesi eğitimde müzelerden yararlanma programının 6 yaş çocukları üzerindeki etkilerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ünal, F. (2012). Observation of object preferences of interest by children aged between 4 and 8 in museums: Antalya museum examples, *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 51, 362-367.
- Wong, K. M and Pisticelli, B. (2019). Children's voices: What do young children say about museums in Hong Kong?. *Museum Management and Curatorship*, 1-14.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (11. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yücel-Kurnaz, F. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin ve sınıf öğretmenlerinin müzelerde uyguladıkları etkinliklere ilişkin görüşlerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Extended Summary

Although the museum is generally known as the institution where objects are exhibited, it is not considered as an exhibition place. In addition to the functions of museums such as exhibiting, documenting and museums, the function of museums has become more prominent. The emergence of the educational function of the museums led to the emergence of the so-called museum education or museum pedagogy. Due to the education with museum, educational activities are held, the relationship between the objects in the museum and the visitor is established. This relationship happens with the collection of museums to visitors. With the collections they offer, the museums offer the opportunity for many children to develop. Most children, who were introduced to the museum in the preschool period where the habit of going to the museum were won, continue this habit in their adult life. The preschool education institution and teacher, where the child continues to meet the museum at an early age, is also key. The more often the child's teacher organizes trips to museums and makes use of museums for educational purposes, the greater will be the benefit of museum education. The pre-school education program (MEB, 2013, p.19) provides an opportunity for teachers to benefit from museums by expressing that they can go to places such as museums, workshops and parks within the scope of field trips. Field trips to these places are the daily life experience for children beyond the trip. Most developed countries, this life experience, began to give place at an early age and provides education to the child through the museum (Turanlı, 2012, p.21). For this reason, both in order to use museums for educational purposes and to gain the consciousness of museum education to the society; education should be given due importance to the education of the museum starting from pre-school period.

The aim of this research is to reveal the opinions and experiences of preschool teachers about education with museum. Researches on the museums in the preschool period were examined; it is seen that experimental studies have been conducted by examining the effects of museum education programs on children (Aktın, 2017; Dağal and Bayındır, 2016; Dilli and Dümenci-Bapoğlu, 2015; Dilli et al, 2018; Özyılmaz-Akamca and Yıldırım, 2017; Usbaş, 2010). No studies have been found that show the perception and experience of preschool teachers about education with museum. It is thought that this research will fill this gap in the field.

Six different teachers are working in independent kindergartens and primary schools, two of whom were in the middle socioeconomic environment and two in high socioeconomic environment, participated in the study, which was conducted as a phenomenology. The

interview questions developed by the researcher focused on the opinions and experiences of teachers regarding the education of the museum. As a result of phenomenology analysis, 2 themes and 18 sub-themes were reached. As a result of the research, it has been observed that the utilization of teachers from museums varies depending on the socio-economic level of the school's environment. It was determined that the teachers working in a school with low socioeconomic level environment had less knowledge and awareness about museums and they benefited less from the museums. Regardless of socioeconomic status, it was revealed that all teachers who participated in the research benefited from museums for sightseeing purposes

Based on this, it can be reached that teachers need to organize in-service trainings, conferences, workshops in order to increase the level of knowledge and awareness of education with museum and that museums should work in school cooperation should be carried out properly.